

Uunga siunnersuut: Aalisarnej pillugu Inatsisartut inatsisaat
(Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussaq
Siullermeenera

Aalisarnej pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisutut nuannaarutigalugu isumalluarlungalu matumuuna saqqummiuppara. Tassami aaqqissuusseqqittariaqarpugut aalisarnerup siunissami ineriartortinneqarnissaa qulakkeerniarlugu kiisalu inuussutissarsiutip inuiaqatigiillu ineriartortinneqarnissaat aamma qulakkeerniarlugit.

Siunnersuut imarisamigut tunngaviit uku malippai:

Aalisakkanik pisuussutit inuiaqatigiit pigisaraat
Umassusilinnik piujuartitsineq
Aningaasaqarnikkut piujuartitsineq
Inuuniarnikkut attanneqarsinnaasumik ingerlatsineq
Allaffissornermi politikikkut akuliusimasoqassanngitsaq
Paasisutissanik katersineq ingerlatsivimmilu ammasumik pissuseqarneq

Naalakkersuisut tamanna tunngavigalugu aalisarnej pillugu inatsisissatut siunnersuut nutaaq imatut suliniuteqarlutik saqqummiuppaat:

Aalisakkanik pisuussutit inuiaqatigiit pigisaraat taamaattumillu siunnersuutigineqarpoq pisassiissutinit pigisat piffissamut killiligaanngitsut atuuttut – soorlu raajanut – atuuttunngortussallu piffissamut killiligaassasut, taamaalillutik ukiuni qulini ”ingerlaavartuussallutik”, aamma ukiut aqqanilissaasa kingorna 20%-it utertinneqarnissaannik periarfissaqalissalluni, taamaalilluni pisassiissutinit pigisat ukiut 15-it kingorna atorunnaavissinneqarsinnaallutik. Ullumikkut inatsimmi piffissamut killiliisoqannginnerisa akerlianik ”naleqquttumik piffissaliilluni siumut nalunaaruteqarluni” utertinneqarsinnaanissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Siunnersuutigineqarpoq pisassiissutinit pigisat tamarmiusut 85%-iinik atuisussaatitsisoqassasoq, ukiup tullianut nuunneqarsinnaasut annertunerpaamik 15%-iussasut, ukiumilu pisassiissutinik annertunerpaamik 8%-inik tunisisinnaaneq ilanngullugu, taamaalilluni ingerlatsisut ukiumut pisassiissutinik namminneq ukiumut ukiumut atuisanngitsut imaluunniit ukiumut pisassiissutinik annertuunik nuussisartut taamaaliorsinnaajunnaassallutik - siunertaavoq aalisartut namminneq qallorsinnaasatik pigilissagaat. Akerlianik ullumikkut atuuttut killilersugaanngillat.

Piginnittuunermik siammaaneq pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaasa annertusinerisigut qulakkeerneqassaaq. Avataasiarluni raajarniarnermi pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaat ullumikkut 33,33%-iuvoq, sinerissap qanittuani raajarniarnermi 15%-iuvoq sinerissallu qanittuani qaleralinniarnermi 5%-iulluni. Ingerlatseqatigiiffinni allani toqqaannanngitsumik piginnittuuneq aatsaat ingerlatseqatigiiffinni allami 50%-it sinnerlugit pigisaqaraanni ilanngunneqassaaq.

Siunnersuutigineqarpoq toqqaannangitsumik piginnittuunerit tamarmik ilanngunneqassasut aammalu pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaat imaassasut:

Ingerlatseqatigiiffiit namminersortut 20%, inuillu, taakku qanigisaat ilanngullugit, 12,5%. Qalerallit, sinerissap qanittuani: 2,5% saattuarniarnermilu 17%. Aammalu raajarniarneq avataasiornermilu qaleralinniarneq ataatsimoortillugit 20%.

Siunnersuutigineqarportaaq Royal Greenland A/S, pisortat pigisaattut, pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaanni ukunani immikkut inissisimassasoq: Raajat: 33,3%, sinerissap qanittuani qalerallit 2,5%, saattussat: 17%, raajat avataanilu qalerallit ataatsimoortillugit 40%.

Pisassiissutit qaffasinnerpaaffissaannik nutaanik atuutilersitsinermut piffissaq ikaarsaariarfik eqqarsaatigalugu siunnersuutigineqarpoq ukiut qulit atuutilersinneqassasut.

Allannguutissatut siunnersuutit aalajangersimasut allat pillugit uku oqaatigineqarsinnaapput:

- Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiassanut ileqqaartarfiit aalisarnermut aningaasaliisinnaapput.
- Aalisarsinnaanermut akuersissummik pissarsinissamut inunnik nalunaarsuiffimmi ukiuni tallimani najugaqarneq akileraartussaataitanerlu pillugit piumasaqaat atuutilersinneqassaaq – maannakkut ukiut marluusut.
- Ingerlatseqatigiiffiit nunani allanit 33,33%-imik maannakkut pigineqartut piffissami ukiuni qulini ikaarsaariarnissamut periarfissinneqassapput, ingerlatseqatigiiffiillu tamassuma kingorna nunaqavissut 100%-imik piginnittuunissaannik piumasaqaat eqqortissavaat.

Umassusilinnik piujuartitsineq aammalu aningaasaqarnikkut piujuartitsineq pillugu siunnersuutigineqarpoq umiatsiaararsorluni sinerissap qanittuani qaleralinniarnermi PNNP (pisassiissutit niuerutigineqarsinnaasut nammineq pigisat) atorlugu aalisalersinnaanermut aqutsiveqarfanni Qeqertarsuup Tunuani, Uummannami Upernavimmilu (sumiiffik 47-mi) periarfissiisoqassasoq. Siunnersuummi pisassiissutinit pigisat Kalaallit Nunaanni Tunumi Kitaanilu avataasiorluni qaleralinniarnermi aamma saattuarniarnermi atuutilersinneqassasut, aamma PNNP-t aalisagaqatigiinnut allanut atuutilersinneqarsinnaaneranik periarfissiisoqassasoq.

Pingaartumik sumiiffik 47-mi qaleralinniarneq pillugu siunnersuutigineqarpoq umiatsiaararsorlutik aalisartut namminerluinnaq aalajangernerat naapertorlugu qinnuteqarnissamut periarfissaqalissasut paggatassiilluni aalisarnermiit IOK atorlugu aalisarnermut ikaarsaarsinnaalerlutik. Pisassiissutinit pigisat ukiuni kingullerni tallimani pisaqarfiusuni ukiut pingasut pisaqarluarfiunerpaajusut aallaavigalugit naatsorsorneqassapput. Pisassiissutinit pigisat paggatassiilluni aalisarnermi pisassiissutinit ilanngaatigineqassapput ikaarsaariarnerlu qaammatsiutit malillugit ukiup aallartinneranit aallartissaaq. Ingerlatsisoq paggatassiilluni aalisarnermut uteqqissinnaassanngilaq. Sumiiffik 47-mik pisariaqartitsineq malillugu nalunaarummik allanngortitsinikkut aalisarsinnaanermut akuersissuteqarfiusunut aqutsiveqarfinnullu pingasut tunngasut allanngortinneqarsinnaassapput.

Raajarniarneq eqqarsaatigalugu siunnersuutigineqarpoq assigiimmik atugassaqartitsineq atuutilersinneqassasoq, taamaalilluni raajarniartut tamarmik nunami suliffissuarnut minnerpaamik 25%-imik tunisisussaalersinneqassallutik. Sinerissap qanittuani raajarniartut

ullumikkut pisamik 100%-ii tulaattarpaat. Sinerissap qanittuani raajarniartut periarfissamik tamassuminnga atuerusunnerlutik namminneq aalajangissavaat. Raajarniarnermik aqutsineq naleqquttunngortinniarlugu sumiiffinni aalajangersimasuni aalisarsinnaaneq nalunaarutikkut malittarisassiornikkut angallatit angissusaat malillugu pissaaq.

Aqutsinermi ammasuuneq paasiuminartitsinerlu qulakkeerniarlugit paasissutissanik pissarsinnaaneq paasissutissiisernerlu annertusineqassapput, taamaalilluni kikkut aalisarsinnaanermut akuersissuteqarnersut, pisassiissutinit pigisanik ingerlatseqatigiiffinnillu aalisartunik piginnittuunersut il.il. kikkulluunniit takusinnaallugu.

Aalisarneq pillugu inatsimmik suliaqarnermut atatillugu nunami suliffissuarnut tunisinermi pissutsit akillu sammigajunneqartarput. Isumaqartoqarpoq pissutsit tamakku aalisarneq pillugu inatsimmi aaqqinneqassasut. Taamaanngilaq. Aalisarneq pillugu inatsit aqutsineq pillugu inatsisaavoq aammalu tunisinermi pissutsit akillu malittarisassiorneqassanatik. Pissutsit taakku aalisartut kattuffiisa tunisassiortullu isumaqatigiinniutigisussaavaat.

Inatsisissatut siunnersuut una imarisaalu pillugit kinguneqartitsilluartumik oqallittoqarnissaa qilanaaraara.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut Inatsisartunut suliarisassanngortippara.